

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

HUSZONKILENCEDIK ÉVFOLYAM

SZERKESZTI

DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS



KOLOZSVÁR, 1914.

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET TULAJDONA.

108067



EGYESÜLT KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOZSVÁR

TARTALOM:

I. Boldog újévet	1
----------------------------	---

II. Egyesületi ügyek.

Közgyűlési meghívó	2, 145
Erdélyrészi Méhész-Egyesület 1913. évi zárószámadása	6--8
Az egyesület közgyűlése	34
Az igazgató-választmány évi jelentése	37
Választmányi gyűlések	81
A méhészeti tanfolyamok vizsgái	98, 113
Költségvetési előirányzat 1915. évre	156

III. Szakközlemények.

Havi teendők: Január	5
Február	19
Március	44
Április	55
Május	71
Junius	89
Julius	100
Augusztus	122
Szeptember—október	131
November—december	147
Méhlegelőink javításáról. <i>Stief Ottó</i>	12 ^v
Hogyan javítsuk a méhlegelőt? <i>Jakab Konrád</i>	17 ^v
Méhecskéink testéről, annak berendezéséről	21
Egy mézkura. A méhekkel való bánásmód	23
Méhészetünk és a méhlegelőinkről. <i>Stief Ottó</i>	41 ^v
Építettő méhészkedés. <i>Kozma Miklós</i>	49
Méhészetünk fejlődése, tekintettel a méhészkörökre és egyéb intézményekre. <i>Böloni Antal</i>	51
A méhszurás hatása csúzos bántalmakról	62

A méhek rajzása. <i>Bölöni István</i>	66, 84
Hogyan kell a méhekkel bántani? <i>Prónai Albert</i>	74 87
Okszerű méhészet. —s —s	103
Bőséges rajzás. <i>Solymosi Gábor</i>	109
A méhtenyésztésre károsan és előnyösen ható tényezők. <i>Dr. Balázs Ferenc</i>	118
Hogyan bánjunk a méhekkel? <i>Szabó Kálmán</i>	126
Méhész a műhelyben. <i>Hirschfeld Lajos</i>	136, 151
Etessük-e a méheket cukorral? <i>Somogyi Pál</i>	142

IV. Közérdekűek.

Irányelvek a jövőben	2
Havi megfigyelések: 1913 december	10—11
1914 január	32
1914 február	48
Időjelzés 1914. évre Herschel szerint. Közli <i>Dr. Balázs Ferenc</i>	15
Kérelem és értesítés. <i>Szerkesztőség</i>	16
Méhészeti tanfolyamok a folyó évben	26
Méhészeti apróságok. Közli <i>Györfi István</i>	26, 63
Kérdés — felelet	30
Tudomásul. Az elnökseg	47
A pozsonyi vándorgyűlés és nemzetközi méhészeti kiállítás	54, 65, 92, 114
Mivel tartozik a méhész embertársaival szemben? Németből: <i>Stief Ottó</i>	76
Pályázati hirdetés	70, 95
Fel Pozsonyba!	97
Értesítés	129
Kik állítottak ki Pozsonyban az Erdélyrészi Méhészegyesület csoportjában	131
Egyesületünk tagjaihoz	146

V. Különlélek.

Méhészet és vasut. A méhészet az angol népiskolában	28
Tagjainkhoz	49
A mákvirág és a méhek. Méhek az idegen kaptárban	77
Első riadó a méhészek egyesülésére. <i>Kende Gusztáv</i>	105

Felhívás a székelyekhez. <i>Nemes Győző</i>	111
Méhek a háboruban. <i>Tamássy</i>	140
Vegyesek	155

VI. Irodalom.

Donát Aladár könyve.	94, 108
------------------------------	---------

VII. Necrolog.

Kovács Antalné	33
Bakcsay Sámuel	33

VIII. Hirdetések.

Oldal	16, 31, 34, 64, 80, 96, 112, 128, 143, 144 157, 158
-----------------	--

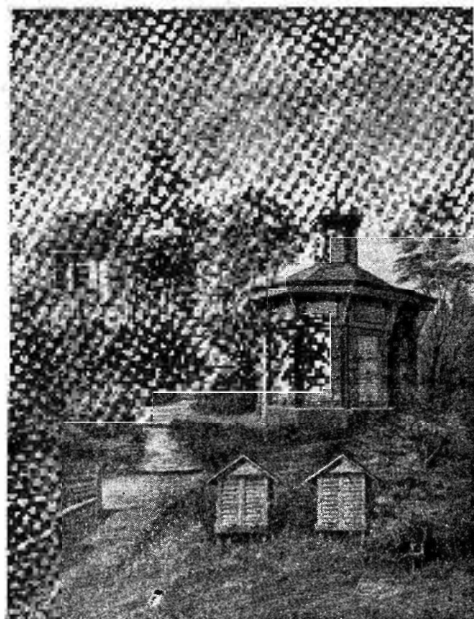
MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET SZAKLAPJA

XXIX. évf.
1. szám ::

— FELEBLŐS SZERKESZTŐ: —
DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS

Kolozsvár
1914. Január



Az egyesület méhtelepe.

⌘ MEGJELENIK MINDEN HÓ ELEJÉN ⌘

Előfizetési ár: egy évre 4 K, félévre 2 K. Az erdélyi részli méhész-egyesület tagjai a tagsági díjért kapják. Tagsági díj rendes tagok részéről évi 4 K. A lap szellemi részét érdeklő közlemények a szerkesztő nevére: Kolozsvár, Deák Ferenc-u. 2. küldendők.

Hirdetés díja: Egyszeri hirdetésnél egész oldal (187 négyszögcentiméter) 20 K, féloldal 10 K, negyedoldal 5 K. Egyesületi tagoknak és féléves hirdetőknél 10%-kal, egész éves hirdetőknél 15%-kal olcsóbb. A hirdetési díjak előre beküldendők az egyesület pénztárába. Apróhirdetés szavankint 5 fillér. -- Reklamációk, hirdetésekre vonatkozó megkeresések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz, Kolozsvár, Mészáros-utca 3. sz., a pénzküldemények Zsögön Rácz Mihály egyll. pénztárnokhoz: Kolozsvár. Bocskay-tér intézendők. -- Cikkeink átvétele csak a forrás („Méhészeti Közlöny”) tüzetes megjelölésével van megengedve. -- A kéziratokat nem adja vissza a szerkesztőség.



ERDÉLYI MÚZEUM

168 * 1914.FEB.16.

KÖNYVTÁRA.

Lapunk szenzációs kedvezményei !!

Nem kimélve a rendkívül nagy anyagi áldozatot, sikerült szerződés viszonyt létesítenünk a 20 év óta fennálló, népszerű és az egész országban elterjedt „Háztartás“ Magyar asszonyok Lapja kiadóhivatalával, melynek értelmében lapunk minden olvasója a „Háztartás“-t évi 12 korona előfizetési ár helyett 10 koronaért, félévi 6 korona előfizetési ár helyett 5 koronaért, negyedévi 3 korona előfizetési ár helyett 2 kor. 50 fillérért kapja. — Külön kedvezményét mindazon olvasóink, akik legalább félévre fizetnek elő a „Háztartás“-ra, minden ráfizetés nélkül, ingyen és bérmentve megkapják a „Háztartás Könyvtára“ most megjelent husz kötetét. A „Háztartás“ mindent felölel, ami az asszonyt érdekeli Divat, Kézimunka, Hasznos tudnivalók, Gyermekszoba, Kertészet, Egészség, Szépség, Falusi major stb. stb. rovatai megfigyelésre méltó ezernyi tanácsokkal szolgálnak, Konyha rovata pedig rendkívül sok kipróbált ételreceptet tartalmaz. A Kürthy Emilné szerkesztésében kiváló gonddal szerkesztett dustartalmu illusztrált folyóirat havonta háromszor jelenik meg. Ingyenes mutatóványszámot kívánatra készséggel küld a „Háztartás“ kiadóhivatala, Budapest, II., Margit körút 5/B. Az előfizetések lapunk kiadóhivatalába: Kolozsvár, Mészáros-u. 3. küldendők.

„Budapesti Miniatur Fényképészeti Vállalat“ kolozsvári fiókjával a „Méhészeti Közlöny“ kiadóhivatala a következő egyezséget kötötte:

Minden egyesületi tag igényt tarthat bármily beküldött kis fénykép után is egy életnagyságu fényképnagyításra, csupán a diszes papirkeretért (gravirozott passe-partout) és a retouchálásért kell 6 koronát fizetni. Ebből az összegből 1 K 50 fillér postabélyegegben a nagyítani kívánt képpel együtt az egylet főtitkárához (Dr. Balázs Ferenc Mészáros-utca 3. sz. Kolozsvár) küldendő. A kész nagyítás 4 K 50 fillér utánvéttel fog a nevezett cégtől megküldetni. A kép nagysága 55/68 cm és a beérkezéstől számított 21 nap alatt elkészül.

Mézpergetőim

több kiállításon ki lettek tüntetve, bámulatos olcsóságuk mellett a legjobbak, legerősebbek és a legtartósabbak, a miről kezességet vállalok. Mézszűrő, méztartó bádogokat, mindennemű méhészeti eszközöket raktáron tartok s a legjutányosabb áron készítik, ugyszintén legjobb fajta gyümölcszedőket is. -:- Pontos kiszolgálás!

SAJLER GÉZA bádogos, Kolozsvár, Erzsébet-út.

Hogy fizet legjobban a méhészet?



Ugy, ha kaptár és eszközszükségeit-
ket, ugyszintén a többi méhészeti kel-
lékeket a szigoruan szolid, jóhírnevű
és már 29 év óta fennálló

Kühne Ferenc utóda

első magyar kereskedelmi méhtelepénél
Budapest, I., Attila-u. 99, szerezzük be.

Gazdagon illusztrált és sok újdonságot tartalmazó, az 1914.
évre szóló főárjegyzéke méhészeti útmutatóval együtt
szivesen ingyen és bérmentve küldetik. ■ ■

Hutter Gerő utóda

első hazai gőz és villanyerőre berendezett mülépgyára
Kolozsvár. Jókai-utca 7. szám alatt.

Ajánlja a többszörösen arany-,
ezüst-, bonzérémmel és diszokle-
véllel kitüntetett és valódi tiszta
méhviaszból készült, legkitünőbb
minőségű, soha meg nem nyuló
mülépeit bármily nagymennyi-
ségben és adott méret szerinti
nagyságban. Különként: Sárga
viaszból 5 kor. Fehér viaszból
6 kor. 50 fill. Kézpénzért vá-
sárol, vagy kész müléppel be-
cserél tiszta valódi méhviasztot.

A londoni 1910. évi
nemzetközi kiállí-
táson aranyérem.

Tisztelettel: **Hutter Gerő**
utóda mülépgyáros. ■

A bpesti 1910. évi
55. méhésztan-
dorgyálás kiállí-
tásán bronzérem.

A kolozsvári 1910. évi gazdasági kiállításon diszoklevél, a
kolozsvári 1912. évi országos méhészeti kiállításon aranyérem,
a kolozsvári 1910. évi gazdasági termény kiállításon aranyérem.

Keményik L. és Fiai utódai



Deák András és Társa vas-nagykereskedés Kolozsvár

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület ajánlatára a méhészethez legszükségesebb eszközöket, az alant felsorolt árakon tartunk raktáron:

1 drb. keretfogó csiszolt	2.20
1 " horonytisztító	—70
1 " méhészkes	2.—
1 " sejt fedelező kés	1.35
1 " fenék tisztító	1.50
1 " permetező	1.—
1 " anyazárka	—55
1 " herefogó	2.75
1 " füstölőkészülék	3.95
1 " méhész-sapka	1.90
1 pár méhész-keztyű	3.40
1 klg. mülép valódi sárgaviaszból	5.—
Fehér viaszból	6.50
1 5 klgmos postacsomag keretléc felszabdalva	3.80
1 m ² . Hannemann rács	6 50

Sürgőnycim :

Reményik utódai.

Telefonszám 84.

Az Erdélyrészi Méhész-Egyesület elnökségénél az alábbi méhészeti eszközök, felszerelések, továbbá mülép és könyvek rendelhetők meg: Háromsoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 10 korona. Négyesoros orsz. méretű kaptár ára tagoknak 13 korona. Nem egyesületi tagoknak 2. koronától drágább. Mülép sárgaviaszból bármely méretű 1 klg, 5 korona. Mülép fehérviaszból bármely méretű 1 klg. 6.50 korona. Felszabdalt keretléc 5 kilogramos postacsomagban 3 korona 60 fillér. „Erdély Méhészetének története című könyv ára 1 korona 20 fillér. „A méz ápológiája című könyv ára 1 korona 20 fillér. Pergetett méz 5 kilós bödönben 9 korona. — Készít az egyesület ezeken kívül bármilyen rendszerű és nagyságú kaptárt előzetes megrendelésre megegyezés szerinti árban. A megrendelések dr. Balázs Ferenc főtitkárhoz Kolozsvár, Mészáros-utca 3. szám alá küldendők. — —

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET
SZAKKÖZLÖNYE. FELELŐS SZERKESZTŐ
— DR. VÁNYOLÓS MIKLÓS. —

KOLOZSVÁR, 1914. JANUÁRIUS HÓ. XXIX. ÉVFOLYAM. 1. SZÁM.

Boldog új évet!

Ismét lejárt egy hosszú év s amily szép reményekkel kezdtük, épen akkora volt csalódásunk. Bármily ideálisan fogtuk fel azt a célt, melyért küzdöttünk, ha nem is érhattük el azt, amit magunk elé tűztünk, de legalább megközelítettük. Mert mit ér a holt betűkkel irt legszebb frázis, ha a természet mostohasága azt a valóságban megdönti. Mi megtettük és megteesszük a munkát, de annak eredménye hatalmunkon kívül esik s csupán a nagy Mindenható örök jóságától és bölcseségétől várhatjuk a kívánt, az óhajtott eredményt.

Most, amikor ez új év küszöbére léptünk, megváltottattuk szerény lapunk külsejét, hogy csinosabb, tetszetősebb legyen. S igyekszünk, hogy tartalma méltó legyen a mai kor kívánalmaihoz, de ezt csak úgy érhetjük el, ha kedves méhésztársaink minél gyakrabban keresnek fel cikkeikkel.

Köszönetet mondunk kedves munkatársainknak szives segítségükért s kérjük, hogy a jövőben se hagyjanak magunkra, hanem dolgozzanak velünk a méhészet szép ügyének fellendítésére nagyobb, fokozottabb buzgalommal.

Hogy pedig ezt elérhessék úgy önöknek, mint minden kedves olvasónknak a beállott új évben minden jót, sok szerencsét és boldogságot kíván

a Szerkesztőség.

Közgyűlési meghívó.

Egyesületünk 33-ik évi rendes közgyűlését 1914. évi január hó 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartja meg Kolozsvárt az Erdélyi gazdasági egyesület székháza közgyűlési termében (Attila-utca 10. sz. Tisztviselő-telep), melyre az egyesület minden egyes tagját az elnökség tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A titkár évi jelentése.
3. Az 1913. évi zárószámadás.
4. A számvizsgáló-bizottság jelentése.
5. Az 1914. évi költségvetés előirányzat megállapítása.
6. Indítványok.*
7. Előadást tart Donáth Aladár méhészeti szaktan. a „Költés-senyvről és az ellene való védekezésről“.
8. Sorsolás.

Dr. Balázs Ferenc,
főtitkár.

Báró Jósika Gábor,
elnök.

Jegyzet: Az alapszabályok 33. és 34. §§. értelmében amennyiben a rendes időre összehívott közgyűlés a tagok részvetlensége miatt az összes vagy egyes tárgyak fölött nem lenne határozatképes a nyolc nap múlva tartandó újabb közgyűlés, a tagok számára való tekintet nélkül határoz.

* Indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal az alapszabályok 31. §. értelmében az elnökséghez benyújtandók.

Írányelvek a jövőben.

«Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak!» Így kell felkiáltanunk nekünk méhészeknek is a koszorus költőnkkel, ha visszagondolunk az immár elmúlt sanyaru esztendőkre. Mintha csak a bibliai hét sovány esztendő akarná újbóli rettegésben tartani e földgömb lakóit s különösen minket erdélyieket, mintha csak valami szörnyű bűnt követlünk volna el s ezért kellene bűnhődjünk.

Rossz idők járnak a méhészetre! És mily különös játéka a sorsnak az a körülmény, hogy az 1912. évben a királyhágóntuli méhésztársaink, illetve azok méhcsaládai szenvedtek mézhiányban, míg 1913. évben Erdélyben nem tudtuk az itt gyűjtött mézzel betelelni méheinket. 1908. év óta különben hazánkban a méhészetre kedvező idő nem járt. Ha itt-ott mutatkozott is kedvező mészelés és rajzás, ezzel szemben sokkal több azoknak a száma, kiknek ajkájuk

ról panasz hallatszik. E sanyaru s a méhészet fejlesztésére s terjesztésére gátlólag ható körülmények figyelembe vétele mellett, melyek különösen a kezdő méhészek kedvét veszik el, nem lesz talán érdektelen, ha jövőre a multon okulva, bizonyos irányelveket állapítunk meg s azokat, amennyiben lehetséges, be is tartjuk.

Egy érdekes jelenséget kell már most megállapítanunk és leszögeznünk. Ugyanis azt látjuk, hogy méhészeink közül igen sokan térnek vissza a »természetes méhészkedéshez« s főképp ez átmeneti rendszerhez.

Mit jelentsen ez? Visszaesést, vagy haladást? Mindkettőt jelentheti.

Visszaesést jelent abból a szempontból, hogy az átmeneti rendszert, illetve gyámolós kasokat a kaptárrendszerrel szemben régen igen hátrányosnak mondják s az ilyen rendszerrel való méhészkedéssel, — a régi jó esztendőekben, mikor a »kaptárok még olcsó áron voltak előállíthatók — a legtöbb fel is hagytak.

Jelenben azonban a kaptárok drágaságára s a rossz mézelési viszonyokra valamint az idő drága voltára való tekintettel igen sokan visszatérnek az átmeneti rendszerhez. Igazuk is van, mert egy átmeneti kas ládával együtt egyötöd annyiba kerül, mint egy kaptár, az átmeneti kas kezelése félannyi időt sem vesz igénybe, mint a kaptár kezelése s ha az idő kedvez, 10—15 kilogramm mézét az átmeneti kassal is lehet produkálni, melynél többet — legalább itt Erdélyben — a legjobb körülmények között sem várhatunk kaptárból sem.

A kasokban természetes és háborítatlan fejlődés mellett a családok gyorsabban és jobban kifejlődnek s mire a jó hordás beáll, a család teljes erejével foghat a kas tetejére állított láda telehordásához; 8—10 kiépített keretet 4—5 nap alatt tele hordanak s ha az idő tartósnak ígérkezik, kétszer is ki lehet a ládát üríteni. A kasnak tulnagynak nem szabad lenni, mert ha tulnagy, a család későbbre tölti meg mézzel a kast s mézét inkább a fiasítás szaporítására fordítja.

Mikor tehát a kaptár olyan drága s hozzá még az időjárás is rossz, — még csak nem is normális — ne ítéljük el, ha többen áttérnek az átmeneti rendszerre. Ezt az irányt maga a földművelésügyi kormány sem ellenzi, sőt támogatja azzal, hogy helyenként átmeneti kaskészítő tanfolyamokat rendeztet.

Támogatja főképp azért, mert a földmives nép részére az átmeneti rendszerrel való méhészkedést tartja a legcélszerűbbnek.

Ez nem zárja ki azonban azt, hogy akinek módja s elég méhészeti szakismerete van, ne méhészkedjék kaptárba. De mert az átmeneti rendszerrel való méhészkedéssel is egyharmad annyi költséggel s idővel, azt az eredményt el lehet érni, ennek az iránynak folytatását s főképp a földmives nép közé való bevétele igen hasznosnak s üdvösnek tartom.

Az okszerű méhészeknek egy nagy hibája még ma is a kaptár ujitás; különböző alaku, különböző méretű kaptarokról olvasunk hol itt, hol más méhészeti szaklapban. Nem tud már az a gondolat, az az elv általános lenni, hogy »minden kaptár jó kaptár, ha az idő is jó«!

Igaz, hogy én magam is egy új kaptárt hirdetem: »a cukros kaptárt«, csak hogy engem itt nem az az elv vezetett, ami másokat, t. i. a mézeelés eredménye, hanem az *olcsóság elve*. Erre eddig egy kaptárujító sem gondolt. Mily nagy a különbség egy 3—4 koronás és egy 20—30 koronás kaptár ára között, ki vesz ma ily drága kaptárt.

Allítsuk fel már egyszer azt az elvet s higgyük is, hogy »minden kaptár jó kaptár, ha az idő és család jó«. A kaptárok közül jövőben válasszuk azt, amelyik legolcsóbb, vagy amelyet mi magunk is házilag elő tudjuk állítani.

Ne feledkezzünk meg továbbá a legfontosabb tényezőről, a méhlegelő javításáról.

Szomoruan kell tapasztalnunk, hogy a természetes méhlegelő a kultúra terjedésével arányosan fogy. Az eke minden földet felszánt s oly növényt vetnek bele, melyből bizony méheink nem sok mézet gyűjthetnek.

Mesterséges méhlegelőt kell tehát teremtenünk. Ebben az irányban egyesületünk már kiadta a jelszót. Mult havi közlönyünkben Donáth Aladár méhészeti szaktan. jelezte, miként lehetne azt vidéken is — esetleg szövetségi alapon — megteremteni. Egyesületünk már ez évben Kolozsvár területén oly irányban nagyobb akciót fog kifejteni s más egyesületeket s hatóságokat is megnyerni; a Székelyföldön Udvarhely vármegyében az Udvarhely-vármegyei Méhész-Egyesület hasonlóképp jár el.

Legyen végül irányelvünk a *tömörülés*, az egyesület zászlaja alá való csoportosulás, terjesszük ezt az eszmét, ismereteinket ne rejtjük véka alá, hanem közöljük a méhészet iránt érdeklődésünkkel.

Ezeket az irányelveket szem előtt tartva, kérjük az Istent, hogy adjon egy boldog új esztendőt.

Dr. Balázs Ferenc,

Januári teendők.*

Téli morajlás, gondozás, téli ellensegek.

Téli világ veszen körül;
Elcsendesült a berek.
Olyan rideg a természet,
Mint kőszívű emberek . . .

Sűrű pelyhekben hull a hó. Vihar száguld az elaszott avar felett, mint rossz lelkiismeret.

Lassan, lassan leszáll a téli alkonyat s a légi vándorhad fáradtan nyugszik el. A fenevad vackába tér; a didergő koldus meleg szobával álmodik s a biborok urának a kék is kevés?! S lám, az élők sokasága mily igénytelen! Halk zümmögéssel hirdetik méheim: a hóvilágban nincs örök halál! . . .

De, mint az elnyomottak ajkáról egy véstjósító sóhaj, itt-ott a méhcsaládból is morajlás hangzik fel. Rossz jel, veszedelmes beszéd, de ilyenkor szabadság után vágyódnak.

1. *Téli morajlás.*

Az igaz iméhész télen is megfigyeli méheit koronként és ha morajlást hallana, igyekszik annak okát is kikutatni és megszüntetni azt.

Morajlást idézhetnek elő: a levegő-, víz-, meleg- és mézhiány, továbbá a méz romlottsága, jegecesedése, az anya elvesztése, a rágcsálók garázdálkodása, átfázás, túlságos meleg stb. okok.

Levegőhiányt szenvedő családoknál a kijáró megbővítése által, vagy a küszöbdeszka felemelésével eszközölt szellőztetéssel segíthetünk. A morajlás oka az is lehet, hogy az alsó kijárót a lehullott méhek eltorlaszolták, mely esetben azokat zajtalanul ki kell kaparni, nehogy a család megfulladjon.

Vizhiányt szenvednek a megelőző évi, vagy a könnyen jegecedő repcemézen telelő családok. Ilyen esetben langyos vízbe mártott szivacs beadásával, vagy más módon történő itatással szüntetjük meg a morajlást.

Országosaknál a mézkanna fedődeszkáján lévő rés megnyitása után Ziebaloz-féle üveget (v. befőttes üveget félig vízzel töltve és vászonfelével lekötvé, szájával a nyílásra fordítva) alkalmazunk és melléje, az ablak felé, kendőbe burkolt melegített téglát helyezünk, hogy a víz megfagyását és a kaptár kihülését megakadályozzuk. Az ablakot feltesszük és jól betakarjuk.

* Mutatvány a szerzőnek sajtó alatt álló művéből.

Természetes módon kezelt és berendezett külön mézkamra nélküli kaptároknál, a fészek mögötti ablakráma felső részébe furott nyíláson át 1 dl. vizet permetezünk a hátsó lépekbe s az ablak mögé szintén melegített téglát teszünk, hogy a családot a meleg is a vízhez csalogassa és a fészek megbontása veszedelmet ne hozzon reá.

Meleghiányt szenvedő, átfázódott családok morajlásán gondosabb takarással vagy melegített ruhafélék alkalmazásával segíthetünk.

Mézhíányon segíteni most már nehéz és kockázatos dolog is. Ha azonban alkalmas és szélcsendes idő, legalább $+8\text{ C}^\circ$ meleg kínálkozik, vagy ha a kaptár mozdítható, mérsékelt $+8-10\text{ C}^\circ$ melegségű szobában, az ablak levétele után, a fészek mellé helyezett keretesméz beadásával, szükségből langyos színméz felhordatásával próbáljunk segíteni.

Szabadban, mozdíthatatlan kaptároknál, lekötött befőttes üvegből adhatunk színmézet annyiszor, ahányszor lehordta a család, de csak melegített téglával alkalmazásával.

A méz jegecesedésén, romlottságán, ha azt látják, hogy annak pecsételése feltört, csak meleg helyiségben és annak kicserélésével segíthetünk. Jól fog ilyenkor, ha a pörgetésnél félretettünk néhány szép keretet.

Az anya elvesztése, elhalása is morajlásra készíti a családot, de ezen most már szinte lehetetlen segíteni, ha csak meleg helyiségben össze nem rakjuk az árvát egy gyöngébb anyás családdal, de az ilyen műveleteket senkinek sem ajánlom.

A rágcsálók garázdálkodása, akár a lakáson belül, akár azon kívül történjék is az, egyaránt nyugtalanítja, morajlásra készíti a családot.

Ha a kasba vagy kaptárba hatolt be egér, vagy más rágcsáló, a kas felpócolása, a kaptár küszöbdeszkájának megemelése után eszközölt néhány koppantás után elmenekül. Különböztetjük a családot szobába és ott üzzük ki a kellemetlen vendéget.

Az erősen átfázódott, vagy éppen dermedtőfélben lévő család csak koppantásra felel halk szárnyrezgésekben. Ezen csak meleg helyiség, vagy melegített téglával segíthet ideiglenesen, de aztán csak egyesítsük a legelső alkalmas napon, mert az ilyenek rendesen néptelenek.

A tulságosan bepótlált, vagy éppen meleg helyiségben telelő családok morajlását szellőztetés szüntetheti meg.

Általában megjegyzendő: a levegő-, vízhiányt és tulságos meleget szenvedő családok átható és mélyebb zu-

gást; a hideget, mézhiányt és anyaveszteséget szenvedő családok tartósan éles és magasabb hangú zugást hallatnak.

A jegecedett vagy romlott mézen telelők középmeley, a rágcsálóktól háborgatottak élesen pergő zugás mellett ki-kitörnek. Koppantásra hosszas és váltakozó hangon felelnek.

A rendes viszonyok között élő családok meglegedettségre valló monoton zümmögést hallatnak, koppantásra felzognak s azonnal elcsendesednek.

2. Téli gondozás.

A méhész gondossága terjedjen ki arra is, hogy a hólé, csapadék, nem csepeg-e a kaptárokra? A hófúvások, elhullott méhek, jégképződés stb. nem zárták-e el a kijárót? Vihar, vagy ismeretlen ok miatt nem fordult-e fel valamelyik méh lakás? Rossz ember, vagy állat nem tett-e kárt a méhekben? Viharoknak, hófuvatagoknak nincs-e nagyon kitéve méhesünk? A hideg téli napfény nem hatol-e be a kijárókon? Nincs-e olyan lim-lom a méhesben, mely egérfészékül szolgálna? Nem lesz-e olyan enyhe nap, melyen a méhek kirepülhetnek tisztulásra?

Ha ilyen kínálkozik, a méhes környékét és a szomszédos épületeket szórja be szalmafélével, hogy a leszálló méhek meg ne dermedjenek a havon.

3. Téli ellenségek.

A méhek téli nyugalmanak megóvása követeli, hogy téli ellenségeiket tartsuk távol. A rágcsálók mellett ilyen ellenségek a cinkék, különösen nagy hóesés idején, mikor csoportosan a méhes körül röpködnek és kopácsolásaikkal a méheket kitérésre készítetik és felfalják. De a harkályok, gébicsek, gyurgyalagok is érzékeny károkat okozhatnak. Mivel azonban hasznos rovarok, ne pusztítsuk őket, hanem kerepelőkkel és lövöldözéssel riasztjuk el.

A rágcsálókat egérfogókkal és méreggel is pusztítsuk irgalmatlanul.

Erdős vidékeken a görény, róka, nyest, mókus, sőt a medvék is megkárosíthatnak; melyek ellen a csapdák és fegyverek nyújthatnak védelmet.

Kolozsvár, 1913 dec. 31.

Donáth Aladár,

Erdélyrészi Méhész-Egyesület

		Elő- irányzat	Tényleges bevétel	Hátra- lék
1	Át hozat 1912. évről. készpénz ma- radványok		598 83	
2	1912. évi tagdíj hátralékból . . .	500 —	500	
3	Méhtelep jövedelméből, u. m. méz és raj	400 —	400	
4	Tagsági díjakból 1913. évre . . .	1000 —	1055 06	
5	Hirdetési díjban	100 —	112 05	
6	Kaptár készítésből	1000 —	1367 40	
7	a) F. M.-től három időszakos tan- folyam 20—20 hallgató ré- szére à 4 kor. ellátmánnyal	4320 —	2746	
8	b) Három időszakos tanfolyam el- használt deszka anyag költ- ségeire	1500 —	1500	
9	c) Három időszakos tanfolyam ve- zetése és tanítási díjában .	400 —	300	
10	Méhész fizetésében ki egyszers- mint a tanfolyamokon a kaptár- készítést is tanítja	1000 —	840	
12	Vegyés bevételek		3127 31	
	Bevétel összesen		12546 65	
	Kiadás összesen		11976 65	
	Maradvány összesen		500 —	

azaz Ötszázhetven korona, mely átvitetett az 1914. évi
pénznapló 1 tétéle alá.

Kolozsvár, 1913 év

Zsögön R.
méh. egyl.

1913. évi zárszámadása.

	Elő- irányzat	Tényleges kiadás	Hátra- télk
I.			
Személyi járandóságok:			
1	Méhész. Közlöny kiadó évi munka- díjában	150	120
2	Méhész évi fizetésében	1000	840
	T. V. jutalmazására	1250	1250
II.			
Dologi kiadások:			
3	Igazgató-alelnök	50	50
4	Főtisztár	200	200
5	Szerkesztő	150	150
6	Pénztárnok	150	150
7	Méhész. Közlöny nyomása	1200	1012
8	Postadíjakra Méhész. Közlöny stb.	300	300
9	Adó, pástorbér, biztosítás és ké- ményseprési díjban	220	28
10	Szaktlapok és alapszabály nyomdai költségében	250	200
11	Telepennyntartás és új befektetésre	1000	100
12	Kaptár és egyéb készítéshez anyagra	800	200
13	Irói díjban	250	230
14	Vándorgyűlések és kiállítási költ- ségekre	500	500
15	Uti költségekre	200	200
16	Tagok segélyezésére	400	100
17	Három időszaki tanfolyam költ- ségeire à napi 4 kor.	5320	2746
18	Tanfolyamon elhasznált deszka- anyag stb.-re	1500	1500
19	Tanfolyam vezetése és tanítási díj	400	300
20	Előre nem látott vegyes kiadá- sok stb.	1200	1800
	Kiadás összesen		11976,65

Kir. pénz-
ügy igaz-
gatóság
által az
adó is
rövidített.

december 31-én.

Mihály,
pénztárnok.

December havi

A m. kir. XII. kerületi méhészeti szaktan. vezetése

Sorszám	A mérlegen álló méhcsaládok súlyváltozásai				Méhjárás napjai	A vidék flórájának fontosabb mézelői. A virágzás kezdete és vége	A barometer állása					
	A kaptár neve	Súly-növekedés		Súly-apadás			Allandó szép	Szép idő	Változó	Eső, hó vagy szél	Sok eső	
		Kg.	gr.	Kg.								gr.
1	Országos	—	—	—	550	Ha visszahozhatnám a tavasztegysermég, Óh, mennyi virágot, virágot gyűjtenék!... Sz—sz.	1—9-ig.	26—31-ig.	9—26-ig.			
2	Donáth-féle	—	—	—	750							
3	Hungária	—	—	—	400							
4	Átmeneti	—	—	—	600							
5	Kupkas	—	—	—	520							

Levél helyett az érdeklődőknek. „Természetesség a méhészetben“ megkapja. Hogy a legszegényebb méhésztársam is megszerezhesse, a megrendelték vagy március előtt meg fogják rendelni nálam, 3 korona vemre kérem.

Kolozsvár, 1913. december 31-én.

megfigyelések.

alatt álló megfigyelő és kísérleti állomás adatai.

Havi közép hőm. C ^o -ban		A decemberi időjárás változásai				Jegyzetek	
+	-	Szélirány. Szélcsend: O.	Felhőzetes és derült napok	Csapadé- kos és száraz napok	Tünemények: Eső ∴ Harmat ρ. Zivatar α. Jég ▲ Dér U Hó * Zuzmara Z Köd ■		
4.9		Jó telelés, csekély fa- fogyasztás. Tartós hideg.	1—7-ig Dk, 8—9-ig O. 9—23-ig Ék. 23—31-ig Ék.	1—3-ig derült. 3—7-ig több- nyire derült. 8—9-ig derült. 2—23-ig több- nyire borult. 22—25-ig borult. 25—27-ig derült. 27—32-ig többnyire derült.	1—6-ig, 8, 12, 15, 22, 23 és 25—31-ig száraznapok. 7, 9—11-ig, 13, 14, 16—22-ig és 24, 26 csapa- dékos napok.	7, 9—11, 13 14, 17—22 és 26 * 24-én 2 mm. csapadék. 17—21-ig ■ 13—13-ig Z	Hallgassuk meg koronként a méhcsalódokat és ahol mo- rajást hallunk, a leirt mó- don segítsünk a bajon!

cimű munkám mellett sajtó alá kerül és márciusra minden megrendelő terjedelmes munka árát 4 koronában szabtam meg; de azok, akik eddig árban kapják. A megrendeléseket és az összeget kizárólag csak ne-

Méhésztaírsi szeretettel:

Donáth Aladár,

méhészeti szaktan., a megfigyelő állomás vezetője.

Méhlegelőink javításáról.

A legutóbbi E. M. E.-i választmányi ülésen a mi kedves méhésztársunk, Donáth Aladár méhészeti szaktan., egy igen nagyfontosságú és érdemes indítványt hozott a gyűlés elé, még pedig a méhlegelőink javítási munkálatainak sürgős megkezdését és annak anyagiakban való támogatását kérte egyesületünkől.

Ezen indítványt a gyűlésen jelenvolt összes tisztviselők és választmányi tag urak kivétel nélkül a legmelegebb pártolással fogadták, ugyannyira, hogy a méhészetre olyan nagy fontossággal bíró indítvány végrehajtásának munkálataira az elnökség máris egy számottevő összeget vett föl a jövő évi költségvetésbe, melynek elfogadását a közgyűlés elé fogja terjeszteni.

Nézetem szerint ezen indítvány olyan nagy fontosságot bír a méhészetre, hogy minden igaz méhésznek behatóan kellene ezzel foglalkoznia s az uttörő munkálatokban egyesületünknek mintegy segítségére lennie. Magamnak is szándékom volt a gyűlésen ezen indítványhoz hozzászólni, de tekintettel arra, hogy a gyűlés megállapított tárgysorozatának száma augy is sok volt s az idő különben is már előrehaladott lévén, ezek után nem óhajtottam méltóságos elnökünk szives türelmét továbbra igénybe venni s így szándékomról ott lemondva, itt e kedves lapunkban mondom el egyet-mást.

Elsősorban is teljesen igaz az, hogy egyesületünk nincsen azon helyzetben, — tekintve az anyagiakat — hogy méheink részére holdszámra rendezzen be legelőket; de hiszen nem is ez a mi célunk s ezt a mi kedves méhész gazdáink sem fogják egyesületünkől várni. A mi kötelességünk ez irányban csupán az uttörő munkálatok elvégzése, aminek kiviteléhez kisebb földterületek is elegendők, mert hiszen nekünk csak össze kellene válogatnunk a legfontosabb és a méhészetre előnyös bő nektárt tartalmazó növényeket s azoknak helyes vetési módját és kezelését bemutatni, miáltal méhészaink tudomást szereznének arról, hogy miképpen és mivel javíthatják szakértelemmel a méhek legelőit.

Ha ezeket megcselekedtük, akkor el fogjuk érni azt, hogy a méhészgazdák nem fognak ezentul méheseik körül a méheknek szánt kisebb-nagyobb földterületre mindenféle, a méhészetre nézve teljesen haszontalan virágot ültetni, hanem igenis igyekezni fognak azok helyett érdemes mézelő növényekről gondoskodni. Ugyisintén

azon módosabb birtokosok, kik méhészettel is foglalkoznak, ezek után nem fognak sajnálni egy-két hold területtel többet az olyan gazdasági növényekkel való beültetésre szálni, amelyek a méhészetre is feltétlen előnyösök s így az arra szánt földterületek kétszeres kamatot fognak hajtani.

Mézelő növényekkel, illetőleg azoknak bővebb tanulmányozásával már évek óta foglalkozom s arra a tapasztalatra jutottam, hogy legyen bárminő csekély azon földterület, melyet erre a célra használunk, az minden esetre k ifogja a kamatait hajtani. Tapasztalataimnak gyűjtésére igen nagy előnnyel szolgált az 1912-ik évben Kolozsvárt rendezett méhészeti kiállításunk, amelynek alkalmával azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy a kiállítás részére közel negyven különféle mézelő növényt gyűjtöttem össze eredeti természetes példányokban, melyeknek nagy részéhez a Kolozsvári Gazdasági Akadémia igazgatóságának készsége engedelmével jutottam.

Itt a gazdasági intézetben a mézelő növények igen szép számban vannak képviselve és a gyógynövények közé besosztva, mivelhogy a legtöbb mézelő növény egyszersmind gyógynövény is.

E növénytáblák közelében van az intézet méhese is elhelyezve s így mintegy módjában van a szemlélőnek afelől meggyőződést szerezni, hogy azok között a sok mézelő között, melyek az igazi, bőven nektárt szolgáltatók. Én az ottlétem alatt úgy tapasztaltam, hogy a »*Facelia Tanacetifolia*« és a »*Dracocephalum moldavicum*« az ottlevő méhes munkásai által a legsűrűbben voltak látogatva s ez mintegy bizonyítéka annak, hogy sok nektárt tartalmaznak s ezen tapasztalatok után magam is e két növényvel kezdtem bővebben foglalkozni és annak ültetésével kísérletezni.

A folyó év tavaszán a méhesem mellett mintegy 60 négyszögméter területet szántam e célra s e fent említett két faj mézelő növény magjával vetettem be egyenlő arányban. E két mézelő virágról a következőket tapasztaltam:

A »*Facelia*« már június elején tele volt világoskék apró bozontos virágokkal s a virágzása egész augusztus hó közepig tartott. Méhéim sűrűn látogatták.

Ennél azonban sokkal több tapasztalatot nyújtott és több hasznot hajtott a kis munkásaimnak a »*Dracocephalum Moldoviacum*«, mely augusztus elején kezdett virágozni, akkor, a midőn a mezőn már nagyon kevés nektárt tartalmazó virág volt s virágzása késő őszig eltartott.

Mindennap, de különösen egy kis éjjeli eső után valóssággal öntötte a nektárt.

Virágjai sötétkék színűek, a Salviához hasonló hosszú fürtös alakúak és sok egymás mellett tömötten elhelyezett tölcsérből vannak összeállítva, még pedig olyan nyíltszájú tölcsérekből, ahonnan a méhek könnyűszerrel kiszívhatják a nektárt. Azonkívül ugy virágjának, valamint a levézetének a Zsálya és a Mentához hasonló, kellemes illata van, ami a méhecskéket távolról csalogatja magához.

Még egy igen nagy előnyét tapasztaltam annak, hogy ha mézelő növényeket ültetünk a méhes közelében; ugyan is az olyan időjárású napokban, mikor erős, hűvös szelek jártak, az én kedves munkásaimnak, kiket a nektár gyűjtési kedvük az ilyen kedvezőtlen időben sem tudott a kaptárokba visszatartani, nem voltak kénytelenek hosszú utra menni, hogy visszatarthatatlan szorgalmukat kielégítsék. Még megemlítésre méltó megfigyeléseim között az is, hogy azon fiatal méheknek, melyek az első kiröpüléseiket végezték s gyűjtő munkára indultak, szintén igen jó szolgálatot tesznek a méhes közvetlen közelében lévő és általuk gyorsan feltalálható mézelő növények, mert a rendes tájolás után azokat mindjárt megtalálták s így mintegy elkerülték a fiatal méhekre nézve még szokatlan fáradságos utat.

Mézelő növényekkel való kísérleteim alatt eszembe jutottak kedves méhésztársaim is, akik szintén hasznát vehetik tapasztalataimnak s tudom jól, hogy lesznek olyanok is, akik jövőre próbát fognak tenni ilyen fajta növények ültetésével. Hogy azoknak segítségére legyek, összegyűjtöttem a jobbik mézelő növény, a *Dracocephalum* Mold. magjából mintegy 300 grammot s azt kedves méhésztársaim rendelkezésére bocsájtom díjtalanul, csak kérem eziránt hozzám fordulni és postaköltség fejében 20 fillér bélyegben beküldeni 10 fillér levélbélyeg és 10 filér minta érték nélkül zacskó árában).

E fent jelzett mag március közepétől április közepéig egyenesen a szabad földbe (jól fölásott) vetendő kevés porhanyó földdel leszórandó. A vetés mentől ritkábban történjen, hogy a növény egyes példányai jó erőteljesen, elbokrosodva kifejlődhessenek.

Próbálkozzék meg minden méhész a mézelő növények ültetésével s illetéknép a mézelő legelőink javításával, mert meg vagyok róla győződve, hogy az eredmény igaz örömet fog mindnyájuknak szerezni s e hasz-

nos dolog nem kíván nagy anyagi áldozatokat, csupán egy kis fáradságot, mert hiszen tudom jól, hogy e célnak kivételére majdnem minden méhész gazdának akad méhese körül avagy gazdasági területén egy kisebb-nagyobb parlagon heverő földterülete, amelyet ilyen uton könnyen jövedelmezővé tehet.

Stief Ottó.

Időjelzés 1914. évre Herschel szerint.

Közli: *Dr. Balázs Ferenc.*

- Január 1—11-ig szép enyhe, 12—19-ig változó; 19—26-ig nagy hideg; a hónap vége felé változó, viharos.
Február: A hónap első fele változó, szeles; 17-től 25-ig hűvös, sok esővel, hóval, a hónap végén nagy hideg.
Március: A hónap eleje szeles, nedves; a hónap második fele változó.
Április: 1—9-ig hűvös, nedves; 10—17-ig szép, enyhe; 17—25-ig változó; a hónap vége esős.
Május: 3—9-ig esős, szeles; 9—25-ig szép idő; a hónap vége esős.
Junius: 1—7-ig változó; 8—15-ig szeles, nedves; 15—23-ig változó; a hónap végén szép idő.
Julius: 1—23-ig változó; a hónap vége hűvös sok esővel.
Augusztus: 1—21-ig kellemes, szép idő; 22-től végig nedves, hűvös.
Szeptember: 1—12-ig változó; 12—19-ig szép, elvértve eső; a hónap vége kellemes, szép.
Október: 1—3-ig szép meleg; 4—12-ig változó, esős; 12—19-ig hűvös, sok eső; 19-től 25-ig szeles; a hónap vége szép, de hideg.
November: A hónap első fele nagyon hideg; elvértve enyhe, déli légáramlat mellett; a hónap második fele kellemes, enyhe.
December: 1—9-ig enyhe, 10—17-ig hó és eső; 17—24-ig hóviharak; a hónap vége változó.

Amint az időjelzésből látható, 1914. évben is esőhöz lesz szerencsénk; általában véve azonban az időjárás elég változatosnak mutatkozik. Hogy ez a jóslás az előírás szerint beválik-e, arról nem kezeskedünk, mert hiszen emberi ész azt pontosan meg nem állapíthatja; ne vegyük tehát »szentírásnak«, mint az a bizonyos ember, akivel a múlt évben történt meg, hogy katonafiától kapott kalendáriumban jelzett időjóslást szentírásnak, Isten ize-

netének tekintve, löbb izben megbotránkozott azon, hogy a kalendárium jó időt jelzett és kint mégis csorgott az eső.

Az egyik napon, melyre a naptár jó és szép napfényes időt jelzett s ehelyett csurgott az eső, a mi emberünk a szegről leakasztva a kalendáriumot, kivitte az udvarra, letette a sárba s mérgesen reátaposva, így szólt: »Marha! Nem látod, hogy most is csorog az eső; engem többé bolonddá nem tész, maradj itt s élvezd az általad jelzett szép napfényes időt!«

Kérelem és értesítés!

A Méhészeti Közlönyt tartalmasabbá és változatosabbá óhajtván tenni, tisztelettel felkérjük egyesületünk tagjait, szíveskedjenek tapasztalataikat, észrevételeiket időnként a szerkesztőséghez beküldeni, szakkérdésekhez hozzászólni.

Jövőben »Kérdések és feleletek« cím alatt egy új rovatot nyitunk s így alkalmat nyújtunk arra, hogy ki-ki szakkérdésekre a lap útján kapjon felvilágosítást. A feleletet igyekezzünk röviden s szakszerűen megadni.

Értesítjük végül tagjainkat, hogy a méhtermékek eladására, vételére vonatkozólag rövid hirdetéseiket egy izben a közlönyben díjmentesen fogjuk közzé tenni.

A szerkesztőség.

„Természetesség a méhészetben“

című munkám kiadása iránt számosan érdeklődnek, de elegendő megrendelés hiányában, sajnos, kiadni még nem tudtam. Eddig 100 megrendelés jött és ha még legalább 200 at kapok, a kéziratot sajtó alá bocsátom és megjelenés után minden rendelőnek postán fogom elküldeni. A mű ára 3—4 korona lenne, melyet a megrendelő utólagosan fizetne.

Mivel a mű megírásánál azon törekvés vezetett, hogy a sok mesterkéltnél, erőltetett fogás és természetellenes kezelés miatt veszélyben forgó méhtermesztésünket a méhek hajlamaival és természetével megégyező alapokra fektessem, azt hiszem, joggal számíthatok szeretve tisztelt méhésztársaim támogatására.

Donáth Aladár,

m. kir. méh. szaktan.